

BİREYDEN YAPAY ZEKAYA EĞİTİM BİLİMLERİ ÇALIŞMALARI

Editörler

Gülenaz SELÇUK
Erkan Hasan ATALMIŞ

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8037-79-1

Kitap Adı

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

Editörler

Gülenaz SELÇUK

ORCID iD: 0000-00023578-6010

Erkan Hasan ATALMIŞ

ORCID iD: 0000-0001-9610-491

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

EDU000000

DOI

10.37609/akya.942

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Eğitim klasik olarak, “Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde değişme meydana getirme sürecidir.” şeklinde tanımlanmaktadır. Özellikle pandemi süreci ile beraber 21. yüzyıl ve yaşam boyu öğrenme becerileri ön plana çıkmakta ve bu durum bireylerin davranışlarında hızlı ve kapsamlı bir değişim olması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Diğer bir ifade ile bireylerin bilişsel gelişiminin yanında duyuşsal ve psikomotor özelliklerinin de sürekli şekilde gelişmesi beklenmektedir. Bu durum bireylerin gerçek hayata karşı hazır bulunuşluklarını da artıracaktır.

Bireylerin gelişmesinde en önem etkenlerden biri eğitim sistemi ve sistemde yer alan eğitimcilerdir. Bu noktadan hareketle kitapta yer alan bölümlerde gerek eğitim sistemine gerekse eğitimcilerle ilgili çalışmalara mikro ve makro düzeyde yer verilmiştir.

Kitabın ilk bölümünde yer alan “Öğretmenlerin İdealistlik Düzeylerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile İlişkisi” başlıklı çalışma “idealistlik” ve “yaşam boyu öğrenme” kavramlarını açıklayıp ardından eğitimcilerin idealistlik düzeyleri ile yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi nicel olarak göstermektedir. “Eurydice Resmi Web Sayfasında Yer Alan Avrupa Birliği Üyesi Olmayan Ülkelerin Yetişkin Eğitimi ve Öğretimi Politikaları” başlıklı ikinci bölümünde global anlamda ülkelerin yetişkin eğitimi ve uygulanan politikalar karşılaştırılmalı olarak ele alınmıştır. “OECD Ülkelerinin Eğitimsel Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi ile Değerlendirilmesi” başlıklı üçüncü bölümde ülkelerin kalkınması ve PISA sınavlarına yönelik kuramsal bilgiler verildikten sonra ülkelerin eğitimsel etkinliklerinin karşılaştırılması nicel bir yöntem olan veri zarflama analizi ile açıklanmıştır. “İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öğretmen Egosuna Yönelik Görüşleri” başlıklı bölümde öğretmenlerin duyuşsal özelliklerine odaklanılarak eğitimcilerin “öğretmen egosu”na yönelik görüşleri nitel araştırma yöntemi kullanılarak ortaya konulmuştur. “8. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri ile İlişkilendirilmiş Oran Orantı Sorularına Verdikleri Cevaplardaki Hataların İncelenmesi” başlıklı bölümde öncelikle STEM eğitiminin öneminden ve bireylerin hataları ile öğrenmelerine vurgu yapılarak öğrencilerden elde edilen veriler nitel veri analizleriyle test edilmiştir. “Neoliberalist Politikalar Doğrultusunda Eğitimde Özelleştirme Çalışmaları” başlıklı bölümde eğitimde neoliberalist politikalar, özelleştirmenin tarihçesi, gerekçe-

leri, Türkiye’de özelleştirme gibi kuramsal bilgilere yer verilmiş ve bu konular tartışılmıştır. “Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Öğretiminde Kullanılan Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yöntemi ile İlgili Görüşleri” başlıklı çalışmada 21. yy. becerilerinin gelişmesinde önemli bir yöntem olan sorgulamaya dayalı öğrenme hakkında kuramsal bilgi verildikten sonra öğretmenler adaylarının bu yönetime yönelik görüşleri ortaya konulmuştur. “Liselerde Matematik ve Geometri Derslerinin Ayrılmasına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı bölümde disiplinlerarası çalışmalara paralel olarak derslerin ayrı ayrı ya da beraber verilmesi tartışılmış ve bu bağlamda matematik – geometri derslerinin beraber öğretilmesine yönelik öğretmen görüşleri ortaya konulmuştur. “Öğretmenlerin İdealistlik Düzeyleri ile Eğitime İnanmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bölümde öğretmenlik eğilimine yönelik inanma ve idealistlik düzeyleri verilerek bu düzeyler arasındaki ilişki nicel veri analizi ile ele alınmıştır. “Eurydice Raporlarında Avrupa Birliği Üyesi Olan Ülkelerin Okul Öncesi Eğitim Politikaları” başlıklı bölümde okul öncesi eğitimin önemine vurgu yapıldıktan sonra farklı ülkelerde okul öncesi eğitime katılım durumları, sınıf büyüklükleri ve personel eğitimlerine yönelik sayısal veriler karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Son olarak “Ortaöğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Düzeylerinin Belirlenmesi” başlıklı bölümde ise pandemi süreci ile önemi artan uzaktan eğitimin öğrenciler gözünden değerlendirilip, nicel analiz yöntemleri ile sonuçlar ortaya koyulmuştur.

Sonuç olarak eğitim beşikten mezara kadar devam eden bir serüven olarak yaşam boyunca sürmektedir. Bu kitapta yer alan bölümlerin ortaya koyduğu sonuçların okuyuculara katkı sağlaması dileğiyle.

Editörler

Gülenaz SELÇUK

Erkan Hasan ATALMIŞ

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Öğretmenlerin İdealistlik Düzeylerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile İlişkisi 1 <i>Beytullah TAŞ</i> <i>Erkan Hasan ATALMIŞ</i>
Bölüm 2	Eurydice Resmi Web Sayfasında Yer Alan Avrupa Birliği Üyesi Olmayan Ülkelerin Yetişkin Eğitimi ve Öğretimi Politikaları.....25 <i>Gülenaz SELÇUK</i> <i>Damla BARLAS</i> <i>Muhammed KARABIYIK</i>
Bölüm 3	OECD Ülkelerinin Eğitimsel Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi ile Değerlendirilmesi.....39 <i>Semih ÇAYAK</i> <i>Menekşe ESKİCİ</i>
Bölüm 4	İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öğretmen Egosuna Yönelik Görüşleri55 <i>Hüda KUTLU</i> <i>Gülay BEDİR</i>
Bölüm 5	8. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri ile İlişkilendirilmiş Oran Orantı Sorularına Verdikleri Cevaplardaki Hataların İncelenmesi67 <i>Betül TEKEREK</i> <i>Ayşegül ÜNALAN</i>
Bölüm 6	Neoliberalist Politikalar Doğrultusunda Eğitimde Özelleştirme Çalışmaları.....83 <i>Nurhayat ÇELEBİ</i>

İçindekiler

Bölüm 7	Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Öğretiminde Kullanılan Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yöntemi ile İlgili Görüşleri99 <i>Emine UZUN</i> <i>Abdulkadir KARADAĞ</i>
Bölüm 8	Liselerde Matematik ve Geometri Derslerinin Ayrılmasına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.....113 <i>Kadriye YİĞİT</i> <i>Gülay BEDİR</i>
Bölüm 9	Öğretmenlerin İdealistlik Düzeyleri ile Eğitime İnanmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi123 <i>Bahadır VİCDAN</i> <i>Erkan Hasan ATALMIŞ</i>
Bölüm 10	Eurydice Raporlarında Avrupa Birliği Üyesi Olan Ülkelerin Okul Öncesi Eğitim Politikaları.....139 <i>Gülenaz SELÇUK</i> <i>İrem YÜKSEL</i>
Bölüm 11	Ortaöğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Düzeylerinin Belirlenmesi155 <i>Murat YİĞİTTEKİN</i> <i>İmam KÜÇÜK</i>

YAZARLAR

Prof. Dr. Nurhayat ÇELEBİ

Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-4241-5373

Doç. Dr. Erkan Hasan ATALMIŞ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi/Beden Eğitimi ve Spor AD
ORCID iD: 0000-0001-9610-491

Doç. Dr. Gülay BEDİR

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve
Öğretim AD
ORCID iD: 0000-0003-3488-6340

Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ

Kırklareli Üniversitesi/Fen-Edebiyat
Fakültesi/Eğitim Programları ve Öğretim AD
ORCID iD: 0000-0001-6217-3853

Dr. Öğr. Üyesi Gülenaz SELÇUK

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim
Fakültesi/Eğitim Yönetimi AD
ORCID iD: 0000-00023578-6010

Dr. Öğr. Üyesi Betül TEKEREK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Eğitim Fakültesi/Matematik ve Fen Bilimleri
Eğitimi Bölümü/Matematik Eğitimi AD
ORCID iD: 0000-0001-7066-6885

Dr. Öğr. Üyesi Emine UZUN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Eğitim Fakültesi/Fen Bilgisi Eğitimi AD
ORCID iD: 0000-0002-7921-1534

Dr. Semih ÇAYAK

Milli Eğitim Bakanlığı

Damla BARLAS

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü YL Öğr
ORCID iD: 0000-0002-1760-384X

Muhammed KARABIYIK

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Abdulkadir KARADAĞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Hüda KUTLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

İmam KÜÇÜK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Yazarlar

Beytullah TAŞ

MEB, Bilim Uzmanı

Ayşegül ÜNALAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Bahadır VİCDAN

MEB, Bilim Uzmanı

Kadriye YİĞİT

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

İrem YÜKSEL

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Murat YİĞİTTEKİN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğr

Bölüm 1

ÖĞRETMENLERİN İDEALİSTLİK DÜZEYLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE İLİŞKİSİ¹

Beytullah TAŞ²

Erkan Hasan ATALMIŞ³

GİRİŞ

Dünya üzerindeki tüm toplumların üzerinde yoğunlaştığı ve başarılı sonuçlara ulaşmak için gece gündüz uğraştığı alanların başında eğitim gelmektedir. Ziya Gökalp'e göre eğitim; toplumda yetişmiş neslin, yetişen nesle düşünce ve duygularını sunması (Celkan, 1990), Tyler'a göre ise insanın hareket biçimlerini farklılaştırma sürecidir (Ergün vd., 1999). En yaygın tanımı ise; bireyin şahsi deneyimleriyle, kasıtlı ve istenen şekilde hareketleri farklılaştırma sürecidir (Ertürk, 1994). Kısaca alan yazına bakıldığında, eğitimin birden fazla tanımı yapılmış ve birçok araştırma için temel teşkil etmiştir.

Önceki çalışmalarda eğitimin değişmeyen aktörlerinden öğretmenlere yoğunlaşarak onların eğitim hayatlarında daha başarılı olabilmesi için gerekli olan özellikler önerilmiştir. Etkili öğretmenin özellikleri; iyi bir model olan, öğrenci ve öğretmenlerle iş birliği yapan, öğrenciyi planlamaya katan, gelişim için çabalayan, sorumluluk bilincine sahip, başarıya odaklanan, beklentilerin ve ihtiyaçların farkında olan, alternatif bakış açıları sunan, gerçek hayatı eğitime yaklaştıran, gerekli eğitim ortamını hazırlayan, öğrencileri dinleyen, öğrencilere öğrenme sorumluluğu veren, öğrenmeyi izleyen, dönütler veren ve düzeltmelere yapan olarak sıralanmıştır (Şişman, 2002). Bir başka çalışmaya bakıldığında etkili öğretmen özellikleri; coşkulu, sevecen, esprili, güvenilir, işinin ehli, samimi, destekleyici ve güdüleyici, ayırım yapmayan ve aşırıya kaçmadan görev bilincine sahip olan olarak sıralanmıştır (Demirel, 1999). Ayrıca öğretmenin; davranışlarıyla etkili eğitim ortamı oluşturmaları, hem kişiliği hem de davranışlarıyla öğrencileri etkilemesi gerekmektedir (Özdemir & Yalın, 2000). Alan yazındaki

¹ Bu araştırma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yaptığı yüksek lisans tezinden oluşmaktadır. Ayrıca bu çalışma VII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2020)'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Bilim Uzmanı, MEB, bytllhts@gmail.com

³ Doç. Dr. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Fakültesi, erkanatalmis@gmail.com

KAYNAKLAR

- Aydin, S., Selçuk, G., & Çakmak, A. (2018). Examining Beliefs of Preservice Teachers about Epistemology and Life-Long Learning Competency via Canonical Correlation Analysis. *Acta Didactica Napocensia*, 11(1), 13-24.
- Adabaş, A. (2016). *Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenmede Anahtar Yeterliklere Sahip Olma Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Akbaş, O. & Özdemir, S.M. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.
- Aksoy, M. (2013). Kavram Olarak Hayat Boyu Öğrenme ve Hayat Boyu Öğrenmenin Avrupa Birliği Serüveni. *Bilgi Dergisi*, 64, 23-48.
- Altay Yorulmaz, B. (2019). *Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri*. [Yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Atacanlı, M. F. (2007). *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Tercihi Değerlendirme (LPA) Ölçeği Aracılığıyla Yaşam Boyu Öğrenme Davranışının Yıllara Göre Değişiminin Araştırılması*. [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Avrupa Komisyonu (2008). Directorate-General for Education and Culture. Progress Towards the Lisbon Objectives in Education and Training, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ac7b9364-5bdf-41a4-936e-0aae46e-c92ac>, (25.04.2020).
- Avrupa Komisyonu. 2007. “Key Competences For Lifelong Learning European Reference Framework”, https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library_en, (03.05.2020).
- Ayadoğdu, M. (2003). *Ergenlerin Öğretmen ve İdeal Öğretmen Algılarının İncelenmesi*. [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ayhan, S. (2005). *Dünden Bugüne Yaşam Boyu Öğrenme – Yaşam Boyu Öğrenme Sempozyumu*. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Özyeterlik İnançları ile İlişkisi*. [Yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Balıbey, Ö. (2006). *99 Sayfada İdeal Öğretmen, Söyleşi: Nuran Çakmakçı*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları:
- Batı, U. (2016). *Kendine İyi Bak*, Alfa Yayıncılık:
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam Boyu Öğrenme ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki Konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 5 (2), 47-58.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Can, N., Yıldırım, N., Bedir, G., Atalmış, H, E. (2019). *İdealist Öğretmen Ölçeğinin Geliştirilmesi*. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 405-418.
- Çokum, S. (1993). *Rozalya Ana*. Ötüken Yayınları:
- Coşkun, Y. D. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Celkan, H. (1990). *Ziya Gökalp'in Eğitim Sosyolojisi*. MEB Yayınları: Ankara.
- Demirci Erbaş, N. (1998). *Lise Öğrencilerinin Algılarına Göre İdeal Öğretmenin Kişilik Özellikleri*. [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Demirel, Ö. (1999). *Cumhuriyetin Yetmiş Beşince Yılında Öğretmen Yetiştirme*. Milli Eğitim Basımevi:

- Devlet Planlama Teşkilatı (2001). Hayat Boyu Eğitim ve Örgün Olmayan Eğitim, Özel İhtisas Komisyon Raporu, http://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2018/11/08_HayatboyuEgitimiOrgunOlmayanEgitim.pdf(22.04.2020).
- Ergün, M., Ergezer, B., Çevik, İ. & Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ocak Yayıncılık:
- Ertürk, S. (1994). Eğitimde Program Geliştirme. Meteksan Yayıncılık:
- Güleç, İ., Çelik, S. & Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34- 48.
- Günüç, S., Odabaşı, H. F. & Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Gazi-antep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 309-325.
- İleri, S. (2017). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Hayat Boyu Öğrenme Faaliyetlerine Katılım*. [Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kaya, H. E.. (2010). *Avrupa Birliği Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Politikaları*. [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. Guilford Press.
- MEB (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/13161921_YYretmenlik_MsleYi_Genel_YETERLYKLERi_onaylanan.pdf, (10.04.2020).
- MEB. (2009). Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, Ankara. <http://ecvet.ua.gov.tr/Uploads/f7699346-4182-4730-8282-a61938751493.pdf>, (10.04.2020).
- MEB. (2014). Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018), Ankara. <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/013.pdf>, (10.04.2020).
- Özabacı, N. & Acat B. (2005). Öğretmen Adaylarının Kendi Özellikleri İle İdeal Öğretmen Özelliklerine Dönük Algılarının Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 11(2), 211-236.
- Özcan, M. (2017). *İdealist Öğretmenin Özellikleri*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Konferans Notları.
- Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Eğitim Teknolojisi Standartlarına Yönelik Özyeterliklerinin İlişkisi*. [Yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Özdemir, S. & Yalın, H. İ. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Petrov, G. (2005). *İdeal Öğretmen*. Zafer Yayınları,
- Sarıtaş, S. (2013). *Ortaöğretim Öğrencilerine Göre İdeal Öğretmen Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi,
- Sarıyüce, H. L. (2000). *El Evinde*. Nehir Yayınları,
- Selçuk, G. (2020). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik metaforik algıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(04), 184-208.
- Söylemez, R. (2018). *Yüksek Lisans Düzeyindeki Sosyal Bilgiler Eğitimcilerinin İdeal Öğretmen Algısı*. [Yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı*. Etkili Okullar, Pegem Akademi Yayıncılık,
- Tekin, Ö. G. & Bedir, G. (2019). Ortaokul Öğretim Programlarındaki Kazanımların Karakter Eğitimi Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 139-169.
- Topçu, N. (2016). *Türkiye'nin Maarif Davası*. Dergah Yayınları,
- Türk Dil Kurumu. (2020). <http://tdk.gov.tr/>. (22.04.2020).

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

- Toyoglu, A. (2016). *Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürüne İlişkin Öğretmenlerin Algı ve Görüşleri*. [Yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Varış, F. (1985). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları,
- Yakar, Z., Uzun, E. & Tekerek, B. (2021) Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. [Yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Yazıcı, E. (2016). Olan-Olması Gereken Perspektifinden Bir Medeniyet İnşacısı ve Eğitim Emekçisi Olarak Öğretmen. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 7 (13), 147-162.
- Yıldırım, İ. (2001). *Kaliteli Öğretmen Yetiştirme ve Hizmet İçi Eğitimin Yeri*. Öğretmen Yetiştirme ve Kalite Paneli, MEB Yayınları, Ankara, 103-117.
- Yoncalık, O.. (2002). *Ortaöğretimde Okuyan Sporcu Öğrencilerin İdeal Öğretmen Profilini Algılama Biçimleri-Kırıkkale İli Örneği*. [Yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale
- Yıldırım, Z. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Yeterlik Algıları ve Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yıldırım, N. (2018). *Geleceğin Dünyasında İdealist Öğretmenlik*, 22.Yüzyılda Eğitim kitabı içerisinde Ed: Dr. Emel Tüzel İşeri. Pegem Yayıncılık,
- Zorlutuna, H. N. (2017). *Benim Küçük Dostlarım*. Timaş Yayınları,

Bölüm 2

EURYDICE RESMİ WEB SAYFASINDA YER ALAN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYESİ OLMAYAN ÜLKELERİN YETİŞKİN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ POLİTİKALARI¹

Gülenaz SELÇUK²

Damla BARLAS³

Muhammed KARABIYIK⁴

GİRİŞ

İlk çağlardan itibaren bireyler hayatlarını devam ettirebilmek için kendilerine fayda sağlayacak sonuçlar çıkarabilmek adına sürekli bir mücadele halinde olmuşlardır. Diğer bir deyişle, bireyler deneyimlerimden öğrendiklerini, diğer bireylere aktararak geniş kitleler üzerinde etkili olmuştur ve bu süreçler yetişkin eğitiminin kökenini oluşturmaktadır (Yayla, 2009).

Günümüzde ise bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişim, bireylerin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşantılarında önemli değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bu değişimler, sürekli yenilenmesi gereken bilgi ve beceri ihtiyacını doğurmuştur (Yazar, 2012; Atalmış, Selçuk & Ataç, 2018). Bu bağlamda, bireylerden beklenen roller de doğrudan etkilenmiş ve bireylerin kendilerini sürekli geliştirebilecekleri çeşitli eğitim programlarına katılım gerekliliği artmıştır (Selçuk, Keleş & Gedik, 2018). Bu doğrultuda, birçok yetişkin yaşam boyu öğrenen olmayı seçerek, örgün, yaygın veya informal eğitimlere ve sertifika programlarına katılmaktadır. UNESCO (2015) yetişkin eğitimi, içinde yaşadıkları toplum tarafından yetişkin olarak kabul edilenlerin hem kendi çıkarları hem de toplumlarının ve kuruluşlarının çıkarları doğrultusunda yaşama ve çalışma yeteneklerini geliştirip zenginleştirdikleri örgün, yaygın ve informal tüm öğrenme süreçleri olarak tanımlamıştır. Bir başka deyişle, toplumların ve bireylerinin yaşam boyu öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için giriştikleri eylemler yetişkin eğitimi ola-

¹ Bu çalışma VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2021)'nde özet bildirisi olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, gselcuk@hotmail.com

³ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sos. Bil. Enst. YL Öğr., damlaabarlass@gmail.com

⁴ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sos. Bil. Enst. YL Öğr., muhammedkarabyk@gmail.com

ğunda, AB üyesi olmayan ülkelerin yetişkin eğitim sistemlerini Avrupa Komisyonu kaynaklarından incelemek önem taşımaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen veri aktarım formuna göre araştırmanın amacı doğrultusunda çeşitli bulgular elde edilmiştir.

AB üyesi olmayan ülkelerin yetişkin eğitiminde sorumluluk dağılımının merkezi yönetim; merkezi yönetim, yerel otorite ve STK'ler; merkezi yönetim ve yerel otorite; merkezi yönetim ve STK'ler; STK'ler ve özel kuruluşlar arasında değişkenlik gösterdiği görülmüştür. En sorumlu birimlerin, merkezi yönetim (%29) ve merkezi yönetim, yerel otorite, STK'lerin (%29) olduğu tespit edilmiştir. AB üyesi olmayan 14 ülkenin yetişkin eğitimindeki gelişmeler ve mevcut politika önceliklerinin 14 ana çerçevesinde oluşturulduğu saptanmıştır. Yetişkin eğitimindeki gelişmeler ve mevcut politika önceliklerinde en çok mesleki eğitim ve öğretim (%86) ve yaşam boyu öğrenme politikalarına (%64) yer verilmiştir. Yetişkin eğitiminin ana sağlayıcıları incelendiğinde özel kurum ve şirketlerin (%64) en yaygın eğitim sağlayıcısı olduğu görülmüştür. Son olarak, yetişkin eğitiminde temel olarak 13 hizmet türü saptanmış ve ülkelerin tamamında mesleki eğitim (%100) hizmeti verildiği görülmüştür. Temel beceriler (%71) ve meslek dışı eğitimler (%71) de en yaygın diğer hizmet türleridir.

AB'ye üye olan ülkelerin yetişkin eğitim ve öğretim politikalarının incelenip üye olmayan ülkelerin yetişkin eğitim ve öğretim politikalarıyla karşılaştırılmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ek olarak, daha güncel ve düzenli bilgiler elde edebilmek adına Eurydice raporları daha sık güncellenebilir ve web sayfasında yer alan ulusal eğitim sistemleri daha sistematik bir yapıda düzenlenebilir. Yine bu eğitimlerde rol alacak öğretmen ve idealist öğretmen yetiştirme politikaları (Can, Yıldırım, Bedir & Atalmış, 2019; Tekin & Bedir, 2019; Yakar, Uzun & Tekerek, 2021) geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Atalmış, E. H., Selçuk, G., & Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Avrupa Komisyonu. (2021). *Görevler ve Eylemler*. (15.11.2021 tarihinde) https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/about_en.
- Avrupa Komisyonu /EACEA/Eurydice. (2015). *Avrupa'da yetişkin eğitim ve öğretimi: Öğrenme fırsatlarına erişimi genişletme*. Eurydice Raporu. Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi.
- Avrupa Yetişkin Eğitimi Derneği. (2019). *Manifesto for adult learning in the 21st century: The power and joy of learning*. European Association for the Education of Adults – EAEA.

- Can, N., Yıldırım, N., Bedir, G., & Atalmış, E. H. (2019). İdealist Öğretmen Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 405-418.
- Duman, A. (2000). *Yetişkin Eğitimi*. Ütopya Yayınları.
- Selçuk, G., Keleş, Y.E., & Gedik, G. (2018). Yaşam boyu öğrenme ile ilişkilendirilen kavramları içeren tezlerin incelenmesi. V. Yurdadoğ, E. Atalmış, F. Çiftçi & A. Yatbaz (Ed.), *VI. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi Bildiri Kitabı: 3 içinde* (ss. 514-524). ISRC.
- UNESCO. (2016). *Recommendation on adult learning and education: 2015*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and UIL.
- Tekin, Ö. G., & Bedir, G. (2019). Ortaokul Öğretim Programlarındaki Kazanımların Karakter Eğitimi Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 139-169.
- Yakar, Z., Uzun, E., & Tekerek, B. (2021). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245.
- Yayla, D. (2009). *Türk yetişkin eğitimi sisteminin değerlendirilmesi*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- Yazar, T. (2012). Yetişkin eğitiminde hedef kitle. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 21-30.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. Baskı). Seçkin Yayınevi.

Bölüm 3

OECD ÜLKELERİNİN EĞİTİMSEL ETKİNLİKLERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

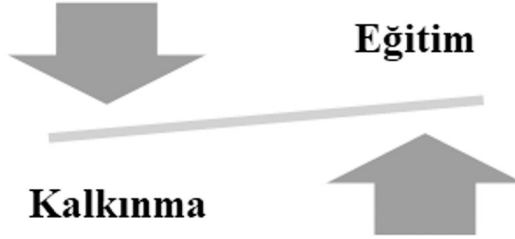
Semih ÇAYAK²
Menekşe ESKİCİ³

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temellerine yönelik bilgilere yer verilmektedir.

Eğitim ve Ülkelerin Kalkınması

Eğitim ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Eğitimli bireyler daha bilinçli davranmakta, yaptıkları meslekleri daha profesyonel olarak icra etmektedirler. Böylece iş verimi artmakta ekonomik ve sosyal çıktılar çoğalmaktadır. Bu nedenle eğitime harcanan maddi olanaklar bir gider değil ülkeler için geleceğe dait bir yatırım olarak kabul edilebilir. Böyle düşünüldüğü zaman eğitimsel etkinliklerin dikkate alınması gerekmektedir.

Şekil 1. Eğitim ve Kalkınma İlişkisi

Eğitim sürecinin etkililiği, yapılan etkinliklerin niteliği ile yakından ilişkilidir. Ülkelerin kalkınmasında eğitim sürdürülebilir kalkınmayı destekleme stratejisinin merkezine konumlandırılmaktadır (Annan-Diab & Molinari, 2017). Karşılaştırmalı ve uluslararası eğitime olan ilginin canlanması ve bu ayırt edici

¹ Bu çalışma VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2021)'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, semihcayak@gmail.com

³ Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi, menekseskici@hotmail.com

bulunmaktadır. Bu standartlar, öğrencilerin ana konulardaki okul notlarından, standartlaştırılmış akademik başarı testlerinin test puanlarından, çalışma ve öğrenme alışkanlıklarından ve ebeveynlerin çocuklarının alması gereken okul türü konusundaki tercihlerinden oluşmaktadır. Okula yerleştirme kararlarının yalnızca öğrencilerin okuldaki başarılarından değil, aynı zamanda sosyal geçmişlerini temsil eden faktörlerden de etkilenmektedir (Klapproth, & ark. 2012).

Öneriler

Bu bölümde araştırma ile ilgili önerilere yer verilmiştir. Araştırma ile ilgili öneriler uygulamacılar için ve araştırmacılar için olarak ikiye ayrılmıştır.

Uygulamacılar İçin Öneriler

Analiz sonuçlarına göre PISA sonuçlarına göre başarılı ve etkin olan ülkelerin yaygın eğitime önem verdiği yani ülkenin bütün bölgelerine eşit eğitim sağlama-ya özen gösterdiği görülmektedir. Ayrıca eğitsel kaynakların etkin kullanılması öğrencilerin yeteneklerine odaklı eğitim politikaları ile gerçekleştirilmektedir. Öğrencilere eğitim alacakları alanla ilgili bilinçli ve profesyonel bir rehberliğin yapılması eğitsel imkanların etkin kullanılmasının yanında ülkenin ekonomisine de katkı sağlayacak bir uygulama olacaktır.

Araştırmacılar İçin Öneriler

Bu çalışmada elde edilen sonuçların nedenleri ülkelerin sosyolojik ve kültürel yapıları göz önüne alınarak incelenebilir. Bu çalışmaya dahil edilen ülkelerden farklı ülkelerin verileri kullanılarak farklı analiz yöntemleri ile ülkelerin etkinlik düzeyleri karşılaştırılabilir. Farklı merkezi sınavlara ait sınav sonuçları kullanılarak ülkelerin etkinlik düzeyleri karşılaştırılabilir. Bu çalışmada tercih edilen değişkenlerden farklı değişkenler (girdiler-çıktılar) kullanılarak araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akal, Z. (2005). İşletmelerde performans ölçüm ve denetimi çok yönlü performans göstergeleri (6. baskı). Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.
- Aloisi, C., & Tymms, P. (2017). PISA trends, social changes, and education reforms. *Educational Research and Evaluation*, 23(5-6), 180-220.
- Annan-Diab, F., & Molinari, C. (2017). Interdisciplinarity: Practical approach to advancing education for sustainability and for the Sustainable Development Goals. *The International Journal of Management Education*, 15(2), 73-83.

- Bektaş, B. (2007). Türkiye'de faaliyet gösteren bankaların farklı yöntemlerle sınıflandırılması ve etkinliklerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bernardo, A. B. (2021). Socioeconomic status moderates the relationship between growth mindset and learning in mathematics and science: Evidence from PISA 2018 Philippine data. *International Journal of School & Educational Psychology*, 9(2), 208-222.
- Bialecki, I., Jakubowski, M., & Wiśniewski, J. (2017). Education policy in Poland: The impact of PISA (and other international studies). *European Journal of Education*, 52(2), 167-174.
- Boussofiane, A., Dyson, R. G., & Thanassoulis, E. (1991). Applied data envelopment analysis. *European Journal of Operational Research*, 52(1), 1-15.
- Budak, H. (2010). Veri zarflama analizi ve hisse senedi seçiminde bir uygulama. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Crossley, M. (2012). Comparative education and research capacity building: Reflections on international transfer and the significance of context. *Journal of International and Comparative Education*, 1(1), 4-12.
- Demir, İ., Bilen, Ö. & Büyüklü, A. H. (2007). Ülkelerin sağlık kaynaklarını kullanmalarındaki etkinliklerinin ölçümü. TÜİK, 16. İstatistik Araştırma Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 11-27.
- Dyson, R. G., Allen, R., Camanho, A. S., Podinovski, V. V., Sarrico, C. S., & Shale, E. A. (2001). Pitfalls and protocols in DEA. *European Journal of Operational Research*, 132(2), 245-259.
- Fischbach, A., Keller, U., Preckel, F., & Brunner, M. (2013). PISA proficiency scores predict educational outcomes. *Learning and Individual Differences*, 24, 63-72.
- Gülcü, A., Coşkun, A., Yeşilyurt, C., Coşkun, S. & Esener, T. (2004). Cumhuriyet üniversitesi dış hekimliği fakültesi'nin veri zarflama analizi yöntemiyle göreceli etkinlik analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(2), 87-104.
- Gülsevin, G., & Türkan, A. H. (2012). Afyonkarahisar hastanelerinin etkinliklerinin veri zarflama analizi ile değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-8.
- Kitsing, M., Boyle, A., Kukemelk, H., & Mikk, J. (2016). The impact of professional capital on educational excellence and equality in Estonia. *Journal of Professional Capital and Community*, 1(3), 237-252.
- Klapproth, F., Glock, S., Böhmer, M., Krolak-Schwerdt, S., & Martin, R. (2012). School placement decisions in Luxembourg: Do teachers meet the education Ministry's standards? *The Literacy Information and Computer Education Journal*, 1(special issue), 765-771.
- Krajewska, A. (1995). Education in Poland. *Eastern European Economics*, 33(4), 38-54.
- Norman, M., & Stoker, B. (1991). *Data envelopment analysis: The assessment of performance*. Chichester: John Wiley & Sons.
- OECD, (2009) PISA 2009 Assessment Framework: Key Competencies in Reading, Mathematics and Science. Paris: OECD Publishing.
- Ramanathan, R. (2003). *An introduction to data envelopment analysis*. New Delhi: Sage Publications.
- Schleicher, A. (2017). Seeing education through the prism of PISA. *European Journal of Education*, 52(2), 124-130. <https://doi.org/10.1111/ejed.12209>.
- Sjøberg, S. (2018). The power and paradoxes of PISA: Should Inquiry-Based Science Education be sacrificed to climb on the rankings?. *Nordic Studies in Science Education*, 14(2), 186- 202.

Bölüm 4

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN EGOSUNA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ¹

Hüda KUTLU²

Gülay BEDİR³

GİRİŞ

İnsanlar fiziksel, sosyal, psikolojik özellikleri açısından birçok farklı özelliğe sahip olarak doğmaktadır. Bireylerin sosyal ve psikolojik özellikleri içinde bulundukları toplum, aile, akran gruplarından olumlu veya olumsuz şekilde etkilenmekte ve bireylerin geliştirdikleri tutum ve davranışları da çevrelerini etkilemektedir. Bu sürecin sonucunda da bireylerin karakter yapıları, kişilik özellikleri oluşmaktadır.

Kişilik kavramı (TDK) tarafından, bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü ve bireyin toplumsal hayatı içinde edindiği alışkanlıkların ve davranışların bütünü şeklinde tanımlanmıştır. Tınar (1999) insanların, düşünme ve davranış biçimlerini belirleyen etmenlerin kendine özgü görüntüsüdür. Sürekli içten ve dıştan gelen uyarıcıların etkisi altında olan kişilik, bireyin biyolojik ve psikolojik, kalıtsal ve edinilmiş bütün yeteneklerini, güdülerini, duygularını, isteklerini, alışkanlıklarını ve bütün davranışlarını içermektedir. Cüceoğlu da (1993) kişiliği, bireyin kendisiyle ve çevresiyle kurduğu, kendisini diğer bireylerden ayıran, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir şeklinde tanımlamıştır.

Bireylerin sahip oldukları kişilik özellikleri, aile ortamları, eğitim ortamları, sosyal ortamlar, iş ortamları dahil olmak üzere yaşamlarının bir çok alanını önemli bir şekilde etkilemektedir. Özkalp (2001) sahip olunan kişilik özelliklerinin iş tutumlarını ve davranışlarını etkilediğini belirtmiştir. Keser de (2006)

bireylerin iyimser-kötümser oluşları, içedönük- dışa dönük oluşu hayata bakışını ve bunun sonucu olarak da iş yaşamını etkilediğini belirtmiştir. Asabi, karamsar, nevrotik yapıda bulunan bireylerin bu özelliklerinin çalışma ortamlarına yansımamasının mümkün olmadığını da belirtmiştir.

¹ Bu çalışma VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2021)'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

³ Doç. Dr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gulaybedir@hotmail.com

Araştırma Sonucunda Egosu Yüksek Olan Öğretmenler Aşağıdaki Şekilde Özetlenmiştir:

Cinsiyet: Kadın öğretmenler

Branş: İlk üç branş İngilizce, matematik ve beden eğitim

Kıdem: Kıdemi yüksek olan öğretmenler

Okul türü: Devlet okulunda görev yapan öğretmenler

İdari görev: İdari görevi olan öğretmenler

Görev Yeri: Şehir merkezinde görev yapan öğretmenler

Alanyazın incelendiğinde öğretmen egosuna yönelik çalışmaya rastlanmamıştır. Konu ile direkt ilgili olmasa da ego konusunda, egonun daha çok öğretmenlerin birbirleri arasında değil öğretmenler ve idareciler arasındaki ego durumlarının incelendiği (Özerk, Ada ve Özerk, 2018) çalışmalar yapılmıştır. Çalışmalarda ego kavramından çok benlik kavramı ile ilgili durumlar incelenmiştir (Baloğlu, Karadağ, Çalışkan ve Korkmaz, 2006).

Araştırmada egosunun yüksek olduğu belirtilen öğretmenler hakkında böyle düşünülmesinin çok çeşitli sebepleri olsa da hiç kuşkusuz olanların tavır ve tutumları da bu görüşleri etkilemektedir. Bu tutum ve tavırların eğitim-öğretim ortamlarına farklı şekillerde yansımaları olacaktır. Egonun eğitim ortamlarına etkisine yönelik araştırma sonuçları belirlenerek bunlar hakkında öğretmenlere yönelik bilgilendirmeler yapılabilir. Öğretmen egosunu belirlemeye yönelik bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ego düzeylerini belirlemeye yönelik nicel çalışmalar yapılabilir. Öğrenci, veli ve eğitim yöneticilerinin katılımıyla benzer çalışmalar yapılabilir. Öğretmen egosunun etkilerine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Atalmış, E. H., Selçuk, G. ve Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (121), 8-11.
- Baloğlu, N., Karadağ, E. ve Çalışkan, N. (2006). İlköğretim öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı ve iş doyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 345-358.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğü belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Cüceloğlu D. (1993). *İnsan ve Davranış*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

- Dursun, Ö.Ö.; Çuhadar, C. ve Tanyeri, T. (2014). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 131-142.
- Kavuncuoğlu, M; Dönmez, Ö. (2019). Adaylarının mesleki dayanıklılık inançları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Temel Eğitim Dergisi / Journal of Primary Education*, 1 (1), 48-59.
- Keser, A. (2006). *Çalışma Yaşamında Motivasyon*, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları
- Özkan, İ. (1994). Benlik saygısını etkileyen etmenler. *Düşünen Adam Dergisi*, 7 (3), 4-9.
- Özen, Y. ve Gülaçtı, F. (2010). Benlik-kavramı ve benliğin gelişimi bilen benliğe gereksinim var mı?. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 20-38.
- Özerk, H., Ada, S. ve Özerk, H. (2018). Öğretmenlerinin ve Okul Yöneticilerinin Birbirlerinde Algıladıkları ve Bekledikleri Ego Durumlarının İlişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 779-800.
- Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 489-502.
- Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- TDK (2021). <https://sozluk.gov.tr/>
- Tınar, M.Y. (1999). Çalışma yaşamı ve kişilik. *M. Dergisi*, Sayı 14.
- Yıldırım, A.,ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 10. baskı. Seçkin Yayıncılık.

Bölüm 5

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ İLE İLİŞKİLENDİRİLMİŞ ORAN ORANTI SORULARINA VERDİKLERİ CEVAPLARDAKİ HATALARIN İNCELENMESİ¹

Betül TEKEREK²

Ayşegül ÜNALAN³

GİRİŞ

Günümüz eğitim anlayışı bilginin, bireyi problem çözme, eleştirel düşünme becerilerine ulaştırması gerektiğini ve bu becerileri günlük hayatta kullanabilmeyi savunmaktadır (Keçeci, Alan ve Kirbağ-Zengin, 2017). 2018 yılı fen bilimleri dersi ve matematik dersi öğretim programlarının hedefleri doğrultusunda ortak kavram içeren disiplinlerin ilişkilendirilerek günlük hayatla bağlantılı şekilde öğretilmesi önem arz etmektedir (Temel, Dünder ve Şenol, 2015). Disiplinlerin ilişkilendirilmesi, öğretimin disiplinlerde bulunan ortak kavram ya da problemler etrafında tasarlanması olarak tanımlanabilir (Yıldırım, 1996). Disiplinlerin ilişkilendirilmesinin STEM yaklaşımı ile 2016-2017 yılından itibaren eğitim sistemimizde de yer almaya başladığı söylenebilir. STEM; fen, teknoloji, mühendislik ve matematik disiplinlerinin bir araya getirilerek gerekli kazanımların edindirilmeye çalışıldığı bir yaklaşımdır (Altunel, 2018). Fen bilimleri ve matematik öğretim programlarının da STEM yaklaşımına benzer şekilde, öğrendikleri bilgileri günlük hayatta karşılaştıkları problemlerde kullanılabilen ve problemlere çözüm üretebilen öğrenciler yetiştirmeyi amaçladığı görülmektedir (MEB, 2018a; 2018b). Disiplinlerin ilişkilendirilmesi öğrencilerin derse ilgilerini ve kalıcılığı arttırdığı gibi öğrencilerde disiplinler arası bilgi transferini de sağlamaktadır (Aladağ ve Şahinkaya, 2013).

Alan yazında disiplinlerin ilişkilendirilmesi ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır (Örn: Çeken ve Ayas, 2010; Kaya, Keşan ve Kaya 2011; Özgen, 2019; Tekerek, Uzun ve Yakar, 2018; Atalmış, Selçuk ve Ataç, 2018). Bu çalışmalar-

¹ Bu çalışmanın ön bulguları VII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2020)'nde özet bildirisi olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, btekerek@ksu.edu.tr

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, aysglmcn@gmail.com

Bu bağlamda fen bilimleri ve matematiğin ilişkili olma durumunun, sadece fen bilimlerindeki başarıyı değil aynı zamanda matematik dersindeki başarıyı da etkileyebileceği sonucu çıkarılabilir. Bu sebepten, fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin birbirlerinin derslerini destekleyecek şekilde işbirliği yapmalarının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Öğretim programlarında da bu ilişki ve işbirliğinin sağlanması için düzenlemeler yapılabilir.

Öğrenciler cevaplarını kendi cümleleri ile ifade etmeleri istenmesine rağmen, cevaplarını gerekçelendirmemişlerdir. Bu yüzden yapılan hataların fen bilimleri konularındaki eksiklikleriyle ilgili olup olmadığı doğrudan anlaşılamamıştır. Öğrencilerle yapılacak klinik görüşmeleri içeren çalışmaların yapılması bu noktadaki bulguların açığa çıkarılabilmesi için önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Aladağ, E. & Şahinkaya, N. (2013). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler ve matematik derslerinin ilişkilendirilmesine yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 157-176.
- Altunel, M. (2018). *Stem eğitimi ve türkiye: fırsatlar ve riskler*. Seta Perspektif, 207.
- Atalmış, E. H., Selçuk, G. ve Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Bütüner, S. Ö. & Uzun, S. (2011). Fen öğretiminde karşılaşılan matematik temelli sıkıntılar: Fen ve teknoloji öğretmenlerinin tecrübelerinden yansımalar. *Kuramsal Eğitim Bilim*, 4(2), 262-272.
- Çeken, R. & Ayas, C. (2010). İlköğretim fen ve teknoloji ile sosyal bilgiler ders programlarında oran ve orantı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 669 -679.
- Kaptan, F. & Korkmaz, H. (1999). *İlköğretimde fen bilgisi öğretimi*. İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı.
- Kaplan, A., İşleyen, T. & Öztürk, M. (2011). 6. Sınıf oran orantı konusundaki kavram yanılgıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 19(3), 953-968.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karakuş, M. & Aslan, S. (2016). İlkokulda disiplinlerarası öğretime yönelik mevcut durumun incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 15(4), 1325-1344.
- Kaya, D., Akpınar, E. & Gökçurt, Ö. (2006). İlköğretim fen derslerinde matematik tabanlı konuların öğrenilmesine fen-matematik entegrasyonunun etkisi. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 6(4), 1-5.
- Kaya, D., Keşan C. & Kaya, Ü. (2011). Fen ve matematik hibritasyonlu konuların öğretilmesi ve öğrenci başarısının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(1), 632-645.
- Keçeci, G., Alan B. & Kirbağ-Zengin, F. (2017). 5. Sınıf öğrencileriyle STEM eğitimi uygulamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1-17.
- Kıray, S.A. (2010). *İlköğretim ikinci kademedeki uygulanan fen ve matematik entegrasyonunun etkiliği*. Doktora Tezi, Ankara.

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

- Milli Eğitim Bakanlığı, (2018a). *Fen bilimleri dersi öğretim programı* (İlkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2018b). *Matematik dersi öğretim programı* (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara.
- Şahin, F., Göcük A. & Sevgi, Y. (2018). Fizik, kimya, biyoloji ve fen bilgisi öğretmen adaylarının disiplinlerarası ilişki kurma düzeylerinin incelenmesi: kan basıncı. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 6(1), 73-95.
- Tekerek, B., Uzun, E., & Yıldırım Yakar, Z. (2018, October). *Öğretmen adaylarının fen ve matematik kavramlarını tanımlamaları üzerine bir çalışma*. 2nd International Symposium On Social Sciences And Educational Research, Konya, Turkey.
- Temel, H., DüNDAR, S. & Şenol, A. (2015). Öğretmenlerin fen ve teknoloji dersinde matematikten kaynaklanan güçlükleri giderme yolları ve fen matematik entegrasyonunun önemi. *GEFAD / GUJGEE*, 35(1), 153-176.
- Yeniterzi B., & Işıksal-Bostan, M. (2015). 7. Sınıf matematik öğretmen kılavuz kitabının matematik ve fen derslerinin ilişkilendirilmesi açısından incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 14(2), 407-420.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 11.Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bölüm 6

NEOLİBERALİST POLİTİKALAR DOĞRULTUSUNDA EĞİTİMDE ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

Nurhayat ÇELEBİ¹

GİRİŞ

Özelleştirme kavramı, dünyadaki pek çok ülkede kamunun değişik sektörlerde hakimiyetinin azaltılmasını ve ticarileşmesini öne çıkarmaktadır. Özelleştirilme, kamusal hizmetlerin kâr elde etme temeline dayalı olarak özel sektörlerle açılmasını, yönetilmesini ve sunumunda ticari faaliyetler olarak kullanılmasını gerekli kılmaktadır (Aksoy, 2011). Endüstri üretiminin sona ermesiyle emek, üçüncü sektör olarak tanımlanan hizmet sektörüne kaymıştır. Bu sektör “sağlık-tan eğitime, eğlenceden taşımacılığa” kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Emek gücünün niteliğinde ve pazar piyasalarında büyük çaplı değişimler ortaya çıkmıştır. Esnek ve değişkenlik gerektiren bu hizmet alanlarının yapılanmasında bilgi, iletişim, enformasyon ve duygular da önemli rol oynamaktadır. Küresel ve ulusal ekonomilere baktığımızda hizmet sektörünün, istihdam ve gelir açısından ilk sırada yer aldığı görülmektedir (Delen, 2017; Hardt & Negri, 2015). Öte yandan hizmet sektöründeki genel büyüme ve hizmet sağlayıcılar arasındaki rekabetin giderek artması nedeni ile bugün işletmeler, paydaşların memnuniyetini sağlama ve sunulan hizmetin kalitesini artırma yönünde atılımlar yapmak zorundadırlar (Morris & Feldman, 1996). Sanayi üretiminin yerini alan büyük şirketlerin hizmet sektörüne kayması ve rekabetin giderek artması sektörde yeni arayışlara sebep olmuştur. Bu durum, emek gücünün hizmet sektörü içinde yer almasının kaçınılmaz bir sonucu olarak görülmektedir (Hochschild, 1983).

Neoliberalist politikaların etkisi ile artan rekabet ortamında eğitim alanında özel okulların müşteri edinme stratejileri ve müşteri memnuniyetine ilişkin kaygıları artarak devam etmektedir. Diğer taraftan eğitimde neoliberalleşme gereği yönetime velilerin katılımlarının sağlanması, hesap verilebilirlik ilkesi gibi konular üzerinde durulmaya başlanmıştır. Okulların dinamik yapısını oluşturan öğrenciler, veliler ve öğretmenler arasındaki ilişkiler, öğretmen emeğinin

¹ Prof. Dr. Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü. nurcelebikarabuk.edu.tr

göstermesini sağlayacak yeni politikaların üretilmesi, eğitim kalitesinden ödün verilmemesi, toplumdaki sosyal adalet anlayışının yaygınlaştırılması da sorunların çözüm odaklı olarak ele alınmasını gerektirmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, S. (2008). “Türkiye’de özelleştirme uygulamaları ve ekonomik sonuçları”, *Çeşitli yönleriyle cumhuriyetin 85. yılında Türkiye ekonomisi*. G. Elmas Arslan (Ed.), Gazi Üniversitesi Hasan Ali Yücel Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını No: 4, Ankara.
- Aksoy, N. (2011). Türkiye kamu eğitiminde gizli ticarileşme: Kurumsal sosyal sorumluluğun işleyiş biçimleri ve kamu eğitimi ticarileştirme işlevleri. *Eğitim, Bilim, Toplum*. 9 (35), 8-27.
- Aydoğan, E. (2008), Eğitim sisteminde yeniden yapılanma ve özelleştirme adımları, *Memleket Siyaset Yönetimi*, 3(6), 66-187.
- Aydoğanoglu, E. (2011). *Emek sürecinin dönüşümü*. Kültür, Sanat-Sen. No.5. Ankara.
- Belfield, C.R., & Levin, H.M., (2002), Education privatization: causes, consequences and planning implications, *Unesco*.
- Biesta, G. (2004). Education, accountability, and the ethical demand: Can the democratic potential of accountability be regained?. *Educational Theory* 54(3), 233–254.
- Channa, A., (2016) Popularity of the decentralization reform and it’s effects on the quality of Education. *Prospects* 46, 131–147.
- Çelik, A.S. (2009). *Küreselleşmiş dünyada özelleştirme; Türkiye’den özelleştirme örnekleri*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Delen, G.M., (2017). *Duygusal emek ve tinsel emek*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Gök, F. (2004). *Eğitimin özelleştirilmesi (99-111)*. Neoliberalizmin tahribatı. Türkiye’de ekonomi, toplum ve cinsiyet. N. Balkan & S.Savran (Ed.). Metis yayınları. Mayıs, 2004.
- Göktaş, İ. & Bilgin, Ö.Y. (2006). Eğitimde özelleştirmenin somut yansımaları. *Eğitim ve Yaşam*, 31-42.
- Giroux, H.D.(2014). *Neoliberalism’s war on higher education*. Chicago.Haymarket Books.
- Gülşen, M. A., & Gölçek, A. G. (2018). Türkiye ekonomisinde 2001 öncesi ve sonrası özelleştirme politikalarının mali analizi: Bankacılık sektörü üzerine bir inceleme. *Gümrük Ticaret Dergisi*, 5(13), 58-77.
- Hardt, M.,& Negri, A., (2015) *İmparatorluk*. (Çev. A. Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı.
- Hill, D. (2016). *Eleştirel eğitim ve Marksizm*, (Çev. N. Korkmaz) İstanbul: Kalkedon.
- Hochschild, A. R., (1983). *The managed heart: commercialization of human feeling*. Berkeley: University of California Press.
- Hürriyet (2 Eylül 2015). 1221 temel lise açıldı, 700 dersane kapandı - Eğitim Haberleri. <https://www.hurriyet.com.tr> > Eğitim. 10.9.2021 tarihinde elde edilmiştir.
- İlke (2020). *Eğitim izleme raporları*. İlke İlim Kültür Eğitim Vakfı, İstanbul.
- Keleş, Z. (2010). *Dünyada ve Türkiye’de özelleştirme*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Trabzon. Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Korkut, H., & Doğan, E., (2002). Eğitimde özelleştirme ve özel eğitim kurumlarının sorunları. *Eğitim Araştırmaları*, 8, 31-41.
- Küçükler, E. (2008). *Kalkınma Planları kapsamında yapılan eğitim planlarının analizi (1963-2005)*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

- MEB, (2020-2021). *2021 Bütçesi*.
- MEB, (2020-2021). Millî Eğitim Bakanlığı. *İstatistik*.
- MEB, (2011). Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2011-2012- MEB Strateji.
- Morris, J. A., & Feldman, D. C., (1996). The dimensions, antecedents and consequences of emotional labor. *Academy of Management Review*, 21(4), 986-1010.
- Mynet (08.06.2005). *Liselerde hazırlık sınıfı kalktı*. <https://www.mynet.com> >Haber, Politika
- OECD (2020). *OECD eğitim raporu*.
- Sayılan, F., (2006). *Küresel aktörler (DB ve GATS) ve eğitimde neo-liberal dönüşüm*, Haber Bülteni, ss.44-51.
- Sennett, R. (2017) *Yeni kapitalizm kültürü*. (Çev. B. Yıldırım), İstanbul: Ayrıntı.
- Sever, D., Baldan, B., Tuğlu, B., Kabaoğlu, K. & Hamza, A., Y. (2018). Küreselleşme sürecinde Eğitim alanında atılan adımlar: Türkiye ve eğitimde başarılı ülke örnekleri. *Elementary Education Online* 17(3), 1583- 1603.
- Soydan, T. (2007). Yeni sağ politikalar: Türkiye’de kamu reformu ve kamu hizmetleri, *Eğitim Bilim Toplum*, 112-134.
- Şahin, İ., (2007). Türkiye eğitim sisteminde değişim. *Eğitim Bilim Toplum*, 5 (20), 30-54.
- T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, (2008). *Faaliyet raporu*, 30 Nisan 2009, http://www.oib.gov.tr/2010/dosyalar/2008_yili_faaliyet_raporu.pdf. adresinden 28.04.2019 tarihinde indirilmiştir.
- TC. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020). *2020 yılı Yıllık Programı*.
- TC. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020). *Bütçe belgeleri*. ekutup.dpt.gov.tr adresinden 10.11.2021 tarihinde indirilmiştir.
- TEDMEM., (2021). *Bir bakışta eğitim. Türkiye üzerine değerlendirme ve öneriler*.
- TEDMEM (2020). *Bir bakışta eğitim 2020*.
- TUİK., (2020, 2021). *Devlet istatistik kurumu istatistik veri portalı ulusal eğitim istatistikleri 2019-2021 verileri*. Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H., (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, N. (2008). Neoliberal küreselleşme ve eğitim. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11,13-32.
- Yirci, R., & Kocabaş, İ., (2013). Eğitimde özelleştirme tartışmaları: kavramsal bir analiz. *Turkish Studies*, 8(8), 1523-1539.
- YÖK (2020-2021)., *Yüksek Öğretim Bilgi Yönetimi Sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr> adresinden 10.11. 2021 tarihinde indirilmiştir.

İnternet Adresleri

- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp45>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp48>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp50>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp53>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp54>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp59>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp60>
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/hp61>

Bölüm 7

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN ÖRETİMİNDE KULLANILAN SORGULAMAYA DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ¹

Emine UZUN²

Abdulkadir KARADAĞ³

GİRİŞ

Fen bilimlerinde öğrencilerin niteliğini arttırmak için öğretim programında fen okuryazarı kavramı üzerinde durulmaktadır. Fen okuryazarı bireyler, bilgiye ulaşmak için sorgular, araştırma yapar ve elde etmiş olduğu verilerle bir sonuca ulaşır.

Fen bilimleri öğretim programında, bireylerin bilgiye ulaşmak için sorgulayan, araştırma yapan ve elde etmiş olduğu verilerle bir sonuca ulaşan fen okuryazarı birey olması için araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı üzerinde durulmaktadır (MEB, 2013). Araştırma ve sorgulama becerisi gelişen bireyler yaşam boyu öğrenerek, fen okuryazarı bireyler olmaktadır (Sağdıç, Bakırcı & Boynukara, 2019). Yaşam boyu öğrenen bireyler; öğretmenleri, akranları ve aile bireyleriyle iyi geçinen, grup çalışması yapabilen, araştırma ve sorgulama yapabilen, karar verirken kendine güvenen, karşılaştığı problem durumlarında çözümler üretebilen ve iş birliğine açık olan bireyler olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2013).

Araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı genellikle öğrencinin aktif olduğu bir süreçtir. Öğrenci, öğrenme ortamında veya sosyal yaşamında araştıracağı veya sorgulayacağı sorunun çözümüne kadar ki tüm süreçten sorumludur. Öğretmen ise öğrencinin araştırma ve sorgulama sürecinde rehberi yani yol göstericisidir. Araştırma-sorgulama sürecinde öğrenci araştırma sorusunun ne olacağını araştırır, araştırma sorusu ile ilgili veriler toplar, bulmuş olduğu verilere dayanarak açıklamalar yapar ve bulmuş olduğu sonuçları gerekçelendirerek açıklar (NRC, 2000). 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programı'nda

¹ Bu çalışmanın ön bulguları Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2020)'nde özet bildirisi olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, uzunemine46@gmail.com.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, abdlkrdg63@gmail.com.

KAYNAKLAR

- Alkan-Dilbaz, G. (2013). Araştırma temelli öğrenmenin tutum, akademik başarı, problem çözme ve araştırma becerilerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Arslan, C. (2005). Eğitimde Reform (Reform in Education). Ankara University, Institute of Educational Sciences Publications, Ankara.
- Atalmış, E. H., Selçuk, G. & Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Babadoğan, M.C. & Gürkan, T. (2002). Sorgulayıcı Öğretim Stratejisinin Akademik Başarıya Etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 1(2), 149-180.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baykara, H. (2011). Araştırmaya Dayalı Fen Laboratuvarlarının Etkinliğinin İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Denizli, (Yüksek Lisans Tezi).
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research in education*. Boston: Allyn & Bacon.
- Bökeoğlu, O. Ç. & Yılmaz, A. G. K. (2005). Üniversite öğrencilerini eleştirel düşünmeye yönelik tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim*, 41(41), 47-67.
- Chin, C. & Chia, L. G. (2004). Problem based learning: Using students' questions to drive knowledge construction. *Science Education*, 88(5), 707-727.
- Çalışkan, H. (2008). İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımının derse yönelik tutuma, akademik başarıya ve kalıcılık düzeyine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çepni, S. (2010). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Duran, M. & Dökme, İ. (2018). Araştırmaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Kavramsal Anlama Düzeyi ve Bazı Öğrenme Çıktıları Üzerine Etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 545-563. doi:10.24315/trkefd.286947
- Gençtürk, H. A., & Türkmen, L. (2007). İlköğretim 4. sınıf fen bilgisi dersinde sorgulama yöntemi ve etkinliği üzerine bir çalışma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 277-292.
- İnal, P., & Kabapınar, F. (2017). Araştırmaya dayalı öğretimin öğrencilerin hal değişimini öğrenmelerine etkisi. *Pegem Atıf İndeksi*, 21-38.
- Johnson A.M., & Lawson, A.E. (1998). What are the relative effects of reasoning ability and prior knowledge on biology achievement in expository and inquiry classes. *Journal of Research in Science Teaching*, 35(1), 89-103.
- Kanlı, U. (2007). 7E Modeli Merkezli Laboratuvar Yaklaşımı İle Doğrulama Laboratuvar Yaklaşımlarının Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerinin Gelişimine Ve Kavramsal Başarılarına Etkisi. Gazi Üniversitesi, Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı, (Doktora Tezi).
- Karakuyu, Y., Bilgin, İ., & Sürücü, A. (2013). Araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımlarının üniversite öğrencilerinin genel fizik laboratuvarı dersindeki başarı ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10(21), 237-250.

- MEB, (2013). İlköğretim kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: MEB Yayınevi.
- MEB, (2018). İlköğretim kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: MEB Yayınevi.
- NRC – National Research Council, (2000). Inquiry and the National Research Education Standards. DC: National Academy Press, sf. 25, Washington.
- Özdilek, Z., & Bulunuz, N. (2009). The effect of a guided inquiry method on pre-service teachers' science teaching self-efficacy beliefs. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(2), 24-42.
- Sadeh, I., & Zion, M. (2009). The development of dynamic inquiry performances within an open inquiry setting: A comparison to guided inquiry setting. *Journal of Research in Science Teaching*, 46(10), 1137-1160.
- Sağdıç, M., Bakırcı, H., & Boynukara, Z. (2019). Rehberli sorgulama öğretim modeline dayalı fen öğretiminin 7. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi: Kuvvet ve enerji ünitesi örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 943-959.
- Selçuk, G., Atalmış, E. H. ve Ataç, A. (2020). Öğretmen ve Öğrencilere Göre 4006 TÜBİTAK Bilim Fuarları Etkililikleri: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 750-774.
- Spronken Smith, R., & Walker, R. (2010). Can inquiry-based learning strengthen the links between teaching and disciplinary research?. *Studies in Higher Education*, 35(6), 723-740.
- Şata, E., Uzun, E., & Tekerek, B. (2020, December). *7. grade students' views related to research and inquiry-based learning approach in kinetic energy topic*. Paper presented online at Education Conference (EDUCCON 2020).
- Şen, Ş., Yılmaz, A., & Erdoğan, Ü. I. (2016). Sorgulamaya dayalı laboratuvar etkinliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2), 443-468.
- Şensoy, Ö., & Aydoğdu, M. (2005). Araştırma soruşturma tabanlı öğrenme yaklaşımının fen bilgisi öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlik inanç düzeylerinin gelişimine etkisi. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2: 69-93.
- Taşkoyan, S. N. (2008). Fen ve teknoloji öğretiminde sorgulayıcı öğrenme stratejilerinin öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri, akademik başarıları ve tutumları üzerindeki etkisi (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Tüysüz, M., Şardağ, M., & Durukan, A. (2017). Araştırma-sorgulama temelli öğrenme yaklaşımının fen bilimleri öğretmen adaylarının analitik kimya öğrenimine etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1657-1696.
- Varlı, B., & Sağır, Ş. U. (2019). Araştırma sorgulamaya dayalı öğretimin ortaokul öğrencilerinin fen başarıları, sorgulama algısı ve üstbiliş farkındalığına etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 703-725.
- Yakar, Z., & Baykara, H. (2014). Inquiry-based laboratory practices in a science teacher training program. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 10(2), 173-183.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zion, M., Cohen, S., & Amir, R. (2007). The spectrum of dynamic inquiry teaching practices. *Research in Science Education*, 37(4), 423-447
- Zion, M., Schanin, I., & Shmueli, E. R. (2013). Teachers' performances during a practical dynamic open inquiry process. *Teachers and Teaching*, 19(6), 695-716.

Bölüm 8

LİSELERDE MATEMATİK VE GEOMETRİ DERSLERİNİN AYRILMASINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ¹

Kadriye YİĞİT²

Gülay BEDİR³

GİRİŞ

Matematik binlerce yıldır var olan, insanlık tarihinin her döneminde bilimi olduğu kadar sanatı, tarımı, günlük hayatı da etkileyen ve yönlendiren bir araçtır. Geometri ise şekil ve uzay kavramlarını içeren matematik eğitiminin önemli bileşenlerinden birisidir (Fidan, 2009). Hatta matematik olgusunun ilk esin kaynaklarının doğa ve yaşam olduğu göz önüne alınırsa, geometri yanını doğa ile ilişkilendirmek daha kolay ve gereklidir. Geometri öğretimi erken yaşlarda oyun şeklinde başlar, bulmaca niteliğinde sürdürülür, sağlam sezgi, kavram ve bilgiler kümesi olarak geliştirilse matematiğin en ilginç ve zevkli bölümünü oluşturur (Develi & Orbay, 2003).

21. yüzyıl beceri ile beraber eğitim alanındaki beceri ve yeterliklerde de büyük değişikliklere neden olmuş ve öğrencilerden çok yönlü becerileri birlikte kullanılması amaçlanmıştır (Atalmış, Selçuk & Ataç, 2018; Selçuk, 2018; Selçuk, Atalmış & Ataç, 2020). Matematik ve geometri öğretiminin amacı da genel olarak öğrencilere ilişkilendirme, akıl yürütme, eleştirel ve yaratıcı düşünebilme gibi çok yönlü beceriler kazandırmaktır. Ancak yeni bilgiler, fırsatlar ve araçlar matematiğe bakış açımızı, matematikten beklentilerimizi, matematiği kullanma biçimimizi ve hepsinden önemlisi matematik öğrenme ve öğretme süreçlerimizi yeniden şekillendirdiğinden öğretim programları zaman zaman güncellenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018). Bu güncellemelerden biri de 2013 yılında yapılmış, o tarihe kadar ayrı ders olarak okutulan geometri dersi kaldırılmış ve geometri üniteleri matematik dersinin içerisine alınmıştır. Bu çalışmada ge-

¹ Bu çalışma VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2021)'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, kadriye.d.yigit@gmail.com

³ Doç. Dr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gulaybedir@hotmail.com

Matematik dersinin verilışı her ne kadar ilişkisi kurulsa da tarihi süreç içerisinde Selçuklularda, Osmanlılarda ve Cumhuriyetin ilk yıllarında da ayrı olarak verilmiştir. Bu araştırmada da öğretmenlerin çoğunluğu bu iki dersin ayrı verilmesi yönünde görüş bildirmişler. Konuyla ilgili daha kapsamlı ve daha çok matematik öğretmenin katılımıyla çalışmalar yapılabilir. Yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlerin belirtilen yönde görüşleri tespit edilirse bu iki dersin ayrı verilmesini sağlayacak çalışmalar yapıp, sorunlara çözüm üretilebilir.

KAYNAKLAR

- Atalmış, E. H., Selçuk, G. ve Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Aydın, M., Laçın, S. & Keskin, İ. (2018). Ortaöğretim matematik dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *International e-Journal of Educational Studies (IE-JES)*, 2(3), 1-11.
- Binbaşıoğlu, C. (1991). İyi bir Öğretimin Temel İlkeleri, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 165-168.
- Çiftçi, O. & Tatar, E. (2015). Teachers' opinions about the updated secondary mathematics curriculum. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 285-298.
- Develi, M. H. & Orbay, K. (2003). İlköğretimde niçin ve nasıl bir geometri öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*. 157 (1).
- Dikbayır, A. & Bümen, T. M. (2016). Dokuzuncu sınıf matematik dersi öğretim programına bağlılığın incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*. 6 (11), 17-38.
- Fidan, Y. (2009). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin geometrik düşünme düzeyleri ve buluş yoluyla geometri öğretiminin öğrencilerin geometrik düşünme düzeylerine etkisi*. (doktora tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir(231556).
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). Ortaöğretim matematik dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar) öğretim programı. Ankara: MEB Talim Terbiye Başkanlığı Yayınları.
- Sakallı, A. F., Çakan, C., Borazan, A. & Korkmaz, E. (2016). Lise matematik öğretmenlerinin yeni ortaöğretim matematik programı ile ilgili değerlendirmeleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3(7), 65-81.
- Selçuk, G. (2020). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik metaforik algıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(04), 184-208.
- Selçuk, G., Atalmış, E.H. & Ataç, A. (2020). Öğretmen ve Öğrencilere Göre 4006 TUBİTAK Bilim Fuarları Etkililikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 750-774.
- Topbaş, V. (2010). An Analysis of the Elementary School Mathematics Curriculum and Presentation of Geometry Concepts in Textbooks, *Elementary Education Online*, 9(1), 136-149.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 10. baskı. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C. & Hacısalıhoğlu Karadeniz, M. (2017). Ortaöğretim matematik ve geometri derslerinin birleştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 155-174.

Bölüm 9

ÖĞRETMENLERİN İDEALİSTLİK DÜZEYLERİ İLE EĞİTİME İNANMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ¹

Bahadır VİCDAN²

Erkan Hasan ATALMIŞ³

GİRİŞ

Eğitim insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. İnsanoğlu bu dünyada var olduğundan beri farkında olarak veya olmayarak sürekli eğitimle uğraşmıştır. Eğitimle toplumlar geleceklerini daha iyi planlamayı düşünmüşler keza eğitime gereken önemi vermiş toplumlar bu dünyada kendilerinden söz ettirmişlerdir. İnsanlar sağlıklı bir toplum istiyorlarsa bunun en temel yolu eğitimidir (Çapa & Çil, 2000). Tyler'a göre eğitim insanın davranış şekillerini farklılaştırma sürecidir (Ergün vd., 1999). Eğitimin en genel amacı bireyleri içinde yaşadığı topluma faydalı hale getirmektir (Küçükahmet, 2012). Alan yazında eğitim üzerine birçok söz söylenmiş ve bu alanda toplumlar yıllardan beri sayısız çalışmalar yapmıştır.

Eğitimle her zorluğun üstesinden gelebileceğine inanan öğretmen, teknolojinin hayatımızın her alanını etkilediği gibi eğitim alanını çepeçevre sardığını gören öğretmen idealist olmalıdır. Öğretmenin sahip olduğu üst düzey özellikler eğitimin de kalitesini belirler (Sünbül, 1996). Öğrencilerin teknolojik gelişmelerle her türlü kötü anlayışlara maruz kalmalarının daha kolay olduğu bir durumda, öğretmen, topluma faydalı ve çağdaş birer birey yetiştirme konusunda teknolojiyi eğitimde faydalı amaçlar için kullanmayı öğreten idealist bir öğretmen olmalıdır. Öğretmen, çağa ayak uydurabilmeli ve öğrencilerimizi gelecek çağlara hazırlayabilmesi için teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeli ve sürekli değişim ve gelişim içinde olmalıdır (Çelebi, Babaoğlu, Selçuk & Peker, 2018; Özmen, Akuzum, Zincirli & Selçuk, 2016; Tekin & Bedir, 2019; Yakar, Uzun & Tekerek, 2021). Bunları yapabilmek için de idealist olmayı ve hayatın her alanında yeni bilgiler edinmeyi yapabilmelidir (Can, Yıldırım, Bedir & Atalmış, 2019).

¹ Bu araştırma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yaptığı yüksek lisans tezinden oluşmaktadır.

² Bilim Uzmanı, MEB, bvcdan46@hotmail.com

³ Doç. Dr. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Fakültesi, erkanatalmis@gmail.com

3. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmenlerin idealistliklerinin ve eğitime inanma düzeylerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Yaptığımız araştırmanın sınırlılıklarından biri örnekleimde eğitim düzeyine ilişkin grupların dengesiz dağılmış olmasıdır. Bunun için eğitim düzeyinde grupların daha homojen dağıldığı kapsamlı bir çalışma yapılabilir.
4. Araştırmada elde edilen sonuçların doğrulanması için daha kapsamlı bir çalışma yapılabilir.
5. Araştırma Kahramanmaraş ili Elbistan, Afşin ve Ekinözü ilçeleri ile sınırlı bir araştırmadır. Türkiye'nin farklı yerlerinde araştırma tekrarlanabilir

KAYNAKLAR

- Akın, U. & Yıldırım, N. (2015). Öğretmenlerin Eğitime İnanma Düzeyleri Ölçeği (ÖEİDÖ): Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 70-83.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, N., Yıldırım, N., Bedir, G. & Atalmış, E. H. (2019). İdealist Öğretmen Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4); 405-418.
- Çapa N. & Çil N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18,69-73.
- Çelebi, N., Babaoğlu, E., Selçuk, G. & Peker, S. (2018). Performans değerlendirme formuna ilişkin öğretmen görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 211-233.
- Ergün, M., Ergezer, B., Çevik, İ., Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ocak Yayıncılık, Ankara.
- Gün, F. (2017). Öğretmenlerin Eğitime İnanma ve İşle Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 10(4), 408-431.
- Kabakaş, M. (2019). Öğretmenlerin Eğitime İnanma Düzeyleri İle Öz Yeterliliği Arasındaki İlişki (Malatya İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, KSÜ Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Küçükahmet, L., (2012). *Eğitim Bilimine Giriş*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Nacar, A., (2019). Öğretmenlerin Eğitime İnanma Düzeyleri İle İşe Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki (Kahramanmaraş İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, KSÜ Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Ozmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., & Selcuk, G. (2016). The communication barriers between teachers and parents in primary schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16(66), 27-46.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Roller. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8(8), 597-608.
- Taş, B. (2020). Öğretmenlerin İdealistlik Düzeylerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, KSÜ Üniversitesi, Kahramanmaraş.

- Tekin, Ö. G. ve Bedir, G. (2019). Ortaokul Öğretim Programlarındaki Kazanımların Karakter Eğitimi Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 139-169.
- Yakar, Z., Uzun, E. ve Tekerek, B. (2021) Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245.
- Yazıcı, E. (2016). Olan-olması gereken perspektifinden bir medeniyet inşacısı ve eğitim emekçisi olarak öğretmen. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 7(13), 147-162.
- Yıldırım, İ. (2001). Kaliteli Öğretmen Yetiştirme ve Hizmet İçi Eğitimin Yeri, Öğretmen Yetiştirme ve Kalite Paneli. MEB Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, N. & Akın, U. (2017). Öğretmenlerin Eğitime İnanma Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 213-227.

Bölüm 10

EURYDICE RAPORLARINDA AVRUPA BİRLİĞİ ÜYESİ OLAN ÜLKELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM POLİTİKALARI¹

Gülenaz SELÇUK²

İrem YÜKSEL³

GİRİŞ

Erken çocukluk bakım ve eğitimi, 0-8 yaş çocuklarının bakım, beslenme, sağlık, korunma, eğitim ve bütünsel gelişim ihtiyaçlarının karşılandığı bir sistemler bütünü olarak tanımlanabilir (OECD, 2020). Sevinç (2005) okul öncesi eğitimin, “erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklarla çocuğun daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçte olduğunu” ifade etmektedir. Ayrıca, tüm eğitim sisteminin en can alıcı basamağı olarak okul öncesi eğitimin, “tesadüflere bırakılamayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir yapılanma ile yürütülmesi gereken bir hizmet” olduğuna da işaret etmektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara göre eğitim hayatlarının ilk yıllarında dil, öz bakım, sosyal ve duygusal becerileri ile fiziksel ve motor gelişimlerinin, okula hazırbulunuşluk ve okul başarısı bakımından daha iyi durumda olduklarını göstermektedir (Dağlı, Dağlıoğlu & Atalmış, 2019; Kalkan, Bedir & Kalkan, 2014; Tantekin, Erden & Altun, 2014). Okul öncesi eğitimde öğrencilerin eğitime başlama yaşı, öğrenme ortamlarının fiziki yeterlikleri, öğrenci sayıları ve eğitimcilerin pedagojik formasyonları okul öncesi eğitimin niteliğini etkileyen öğeler arasındadır. Bu öğelerin yanında okul öncesi eğitimin zorunlu olması da önemli bir faktördür.

Zorunlu eğitim; “örgün eğitimin ön planda yer alan ve kişinin ne sürede eğitim alması gerektiğini” öngören bir süreçtir (Özden, Kılıç & Aksu, 2014). Okul öncesi eğitimin zorunlu başlama yaşı ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Bazı ülkelerde ise zorunlu olmamakla birlikte isteğe bağlı olarak tercih edilmektedir.

¹ Bu çalışma VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC 2021)’nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, gselcuk@hotmail.com

³ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sos. Bil. Enst. YL Öğr. iremakyar9606@gmail.com

lara eğitim ve bakım sağlayan bireylerin en az lisans düzeyinde ve eğitim fakültesi mezunu olması oldukça önemlidir. Çünkü pedagojik eğitim alan öğretmenlerin çocukların gelişimsel özelliklerine göre tutum ve davranışları da olumlu yönde şekillenecektir. Bu nedenle okul öncesi eğitimde aile ve eğitimcilerin iş birliği ve olumlu dönütlerin alınması, okul öncesi eğitime katılım oranının da artmasına ortam sağlayacaktır. Bu noktada hem hizmet öncesi hem de hizmet süresince eğitimcilerin yeterliklerini artıracak kişisel ve mesleki eğitimlere katılması okul öncesi eğitimin etkili ve verimli olmasına önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Acun, M.İ.,& Korkmaz, H. (2019). İsveç ve Türkiye’de erken çocukluk dönemi eğitim politikalarının eğitim programlarına yansımaları. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 193-226.
- Arı, M. (2005). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. M. Sevinç (Ed.) Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi (Cilt1, ss.31-40). Morpa KültürYayınları.
- Avrupa Komisyonu /EACEA/Eurydice. (2019). *Avrupa’da erken çocukluk döneminde eğitim ve bakıma ait temel veriler*. Eurydice Raporu. Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi.
- Balaban, E. (2017). *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve okul öncesi öğretmenlerinin yönetim sürecinde karşılaştıkları sorunlar*. [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Barnett, S.,&Yarosch, D. (2007). Who goes to preschool and why does it matter?. *Preschool Policy brief revised*, 15, 1-15.
- ÇekTürk. (2020). *Çek Cumhuriyeti’nde anaokulu ve kreş*. <https://www.cekturk.com/tr/cek-cumhuriyetinde-anaokulu-ve-kres/>
- Dağlı, H., Dağlıoğlu, H. E., & Atalmış, E. H. (2019). Development of a preschool teachers’ pedagogical content knowledge scale regarding mathematics. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 6(4), 617-635.
- Development Analytics. (2017). *Türkiye’de 0-6 yaş arası çocuğun durumu*. Anne Çocuk Eğitim Vakfı.egitim_2018_2019.pdf
- Eurostat. (2019). *Pupils in early childhood and primary education by education level and age - as % of corresponding age population*. https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=educ_uoe_enrp07&lang=en
- Heckman, J.J. (2008). Schools, skills and synapses. *Economic Inquiry*, 3, 289-324.
- Kalkan, A., Bedir, G., & Kalkan, Y. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini özgün hale getirme ve kullanma düzeylerine yönelik görüşleri. *Journal of International Social Research*, 7(30), 136-147.
- Millî Eğitim Bakanlığı(2018). *Millî Eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2017/2018*. https://sgb.meb.gov.tr/meb_ys_dosyalar/2018_09/06123056_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2017_2018.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programı*. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı eğitim kurumları yönetici ve öğretmenlerinin norm kadrolarına ilişkin yönetmelik*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.20146459.pdf>

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019a). *Millî Eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2018- 2019*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/30102730_meb_istatistikleri_orgun_
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019b). *Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği*. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- MŠMT (Ministry of Education Youth and Sports/ Czech Republic). (2021). *Preschool education in the CR*. msmt.cz/areas-of-work/preschool-education
- OECD. (2011). *Starting strong III, a quality toolbox for early childhood education and care*. OECD.
- OECD. (2020). *Early childhood education and care-network*. <http://www.oecd.org/education/school/ecec-network.htm#:~:text=The%20OECD%20Network%20on%20Early,policies%20for%20education%20and%20learning.&text=Assessing%20data%20developments%20required%20to,the%20development%20of%20such%20data>.
- Özden, B., Kılıç, R.,& Aksu, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin 12 yıllık (4+4+4) zorunlu eğitime ilişkin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 181-201.
- Sevinç, M. (2005). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar 1* (1. Basım). Morpa Kültür Yayınları.
- Tantekin-Erden, F.,& Altun, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 13(2), 481-502.
- Van den Akker, J. (2007). *Curriculum design research*. T. Plomp ve N. Nieveen içinde, *An Introduction to Educational Design Research* (ss .37-50). SLO.
- Whitebook, M., Howes, C., & Philips, D. A. (1990). *Who cares? Childcare teachers and the quality of care in America*. The National Child Care Staffing Study. Oakland: Child Care Employee Project.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Seçkin Yayınevi.

BÖLÜM 11

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Murat YİĞİTTEKİN¹

İmam KÜÇÜK²

GİRİŞ

2019-2020 Eğitim Öğretim yılının ikinci döneminde bütün dünyayı ve ülkemizi de etkileyen COVID 19 salgını sebebiyle Milli Eğitim Bakanlığı'nın uzaktan eğitime geçme kararı, eğitim-öğretim faaliyetlerinin sınıf ortamı yerine uzaktan eğitim yoluyla yapılmasını gerekli kılmıştır. Uzaktan eğitim; öğrencilerin belirlenmiş bir fiziki ortam yerine bulundukları yerden öğrenme faaliyetlerine ulaşabildikleri sistemler olarak nitelendirilebilir (Yıldırım, Yıldırım, Çelik ve Karaman, 2014). Uzaktan eğitimde ana unsur, öğretmen ve öğrencilerin aynı anda farklı mekanlarda olduğu eğitim öğretim faaliyetleridir. Milli Eğitim Bakanlığı COVID 19 salgını sürecinde EBA TV, EBA Portalı, EBA Akademik Destek Portalı platformu üzerinden yapılan canlı dersler gibi araçlar ile eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmüştür. Bu süreçte öğretmenler ve öğrenciler kendi evlerinden derslere katılmışlardır. Uzaktan eğitim şeklinde yapılan eğitim-öğretim faaliyetlerinin ortaöğretim öğrencilerinin başarılarını nasıl etkilediği konusunda araştırmalar henüz yeni olduğundan konu hakkındaki araştırma sonuçları çok sınırlıdır. Milli Eğitim Bakanlığı da uzaktan eğitimin verimliliği hakkında veriler toplayarak çeşitli araştırmalar yürütmektedir. Bu çalışmanın amacı Kahramanmaraş ilinde öğrenim görmekte olan ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğunu belirlemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları hangi düzeydedir?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri cinsiyet değişkeni ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, muratyigittekin@outlook.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, zergan63@hotmail.com

ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlanması gibi sonuçlar bulmuştur. Çünkü öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etmemeleri ön bilgilerinin yetersiz olmasından, teknolojik alt yapıdan kaynaklanan problemlerden, dijital materyallerin yetersizliğinden kaynaklanıyor olabilmektedir.

Diğer taraftan uzaktan öğretimle beraber önceki çalışmalarda bahsedilen 21 yy. becerilerinde yer alan duyuşsal ve psikomotor özelliklerin öğrenilmesini desteklemektedir (Atalmış, Selçuk & Ataç, 2018; Selçuk, 2020; Selçuk, Atalmış ve Ataç, 2020). Bunun için gerek öğretmenlik lisans programında gösterilen ders içeriklerinin ve özellikle öğretmenlik uygulaması dersinin yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir (Tekin & Bedir, 2019; Yakar, Uzun & Tekerek, 2021). Bu durum ayrıca daha nitelikli eğitimcilerin yetişmesini de destekleyecektir (Can, Yıldırım, Bedir & Atalmış, 2019)

Öneriler

- 1- Öğrenciler uzaktan eğitim yaklaşımı ve online sınıf ortamları gibi konularda daha fazla bilgilendirilmelidir.
- 2- Uzaktan eğitim öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak tasarlanmalıdır.
- 3- Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime hazırbulunuşluklarına yönelik araştırmalar yapılarak alanyazın zenginleştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Atalmış, E. H., Selçuk, G. & Ataç, A. (2018). TUBİTAK 4006 projelerine ilişkin yönetici, yürütücü ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1999-2020.
- Ateş, A., & Altun, E. (2008). Bilgisayar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 28(3). 125-145.
- Birişçi, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(1), 24-40.
- Büyüköztürk, Ş. & Çakmak E. K. & Akgün, Ö. E. & Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Can, N., Yıldırım, N., Bedir, G. & Atalmış, E. H. (2019). İdealist Öğretmen Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (4); 405-418.
- Erdoğan Y., Erkoç M. F., Göktimur, M. (2006, Eylül), Farklı Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları, Sözel Bildiri, 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla.
- Selçuk, G. (2020). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik metaforik algıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(04), 184-208.

Bireyden Yapay Zekaya Eğitim Bilimleri Çalışmaları

- Selçuk, G., Atalmış, E.H. & Ataç, A. (2020). Öğretmen ve Öğrencilere Göre 4006 TÜBİTAK Bilim Fuarları Etkililikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 750-774.
- Tekin, Ö. G. ve Bedir, G. (2019). Ortaokul Öğretim Programlarındaki Kazanımların Karakter Eğitimi Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 139-169.
- Yakar, Z., Uzun, E. ve Tekerek, B. (2021). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245.
- Yalın H. İ. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E., Karaman S. (2014) Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370.